Историческое образование тогда отвечает стоящим перед ним задачам, если оно гармонично соединяет эмоциональные и рациональные начала. История в вузе, как и в общеобразовательной школе, должна связывать студенческую молодежь с великими прогрессивными традициями белорусского народа и одновременно ориентировать ее на спокойное, критическое осмысление нашего прошлого и настоящего. Критическое отношение к прошлому не должно приводить к отрицанию традиционных ценностей, к национальному нигилизму. Наоборот, оно создает солидную основу для патриотизма, который поколебать очень трудно и даже невозможно. Патриотизм же, опирающийся на предпосылки только эмоционального характера, является чувством в основе своей достаточно поверхностным.

Большие возможности формирования гражданских чувств имеют также вузовские курсы «Политология» и «Геополитика». Они раскрывают перед студентами, в частности, современную геополитическую ситуацию в Европе и мире, возможные опасности и угрозы, которые таит в себе развитие геополитического процесса для стабильного, мирного развития Республики Беларусь. Студенты подвергают анализу совокупность национальных интересов страны, пути их обеспечения. Здесь как раз прямо и недвусмысленно обнажается вопрос о роли граждан в обеспечении национальных интересов страны и возможностях ее людского потенциала дать ответ на вызовы истории.

Н.У. Савіна
БДЭУ (Мінск)

ЭКСКУРСІЙНЫ ТЭКСТ ЯК СРОДАК ПАТРЫЯТЫЧНАГА ВЫХАВАННЯ АСОБЫ

У сваім пасланні Нацыянальнаму сходу і беларускаму народу (14 красавіка 2004 г.) Прэзідэнт нашай краіны А.Р. Лукашэнка адзначыў, што важнейшы пастулат (лац. *postulatum* — зыходнае палажэнне, якое прымаецца без доказу) ідэалогіі беларускай дзяржавы — патрыятызм. Патрыятызм (ад грэч. *patris* — радзіма, бацькаўшчына) увасабляецца ў любові да Радзімы, адданасці сваёй бацькаўшчыне, свайму народу.

На факультэце «Вышэйшая школа турызму» БДЭУ асаблівая ўвага надаецца ідэалагічнай рабоце сродкамі турызму. З мэтай патрыятычнага выхавання асобы цесна звязана такая форма правядзення заняткаў і гадзін куратара, як экскурсія — мэтанакіраваны працэс пазнання навакольнай рэчаіснасці, здзяйсняемы на падставе загадзя выбранага зрокавага раду (экскурсійных аб'ектаў) у натуральных умовах.

Экскурсійны тэкст як лінгва-культурная мікрасістэма, выконваючы камунікатыўную функцыю, прызваны аб'ектыўна раскрываць гісторыю і культуру нацыі, духоўную спадчыну яе асветнікаў і вучоных. Ідэалагічная і выхаваўчая работа ў ВНУ непарыўна звязана з фарміра-

ваннем нацыянальнай ідэі, якая ў сваю чаргу залежыць ад захавання і пазнання гістарычнай мінуўшчыны краіны. Задаволіць прагу да нацыянальнага самапазнання і запоўніць прагалы ў веданні гісторыка-культурнай спадчыны дазваляе экскурсійны тэкст. Экскурсійны тэкст, створаны цікава, умела і ў адпаведнасці з моўнымі законамі, з'яўляецца адным з больш значных сродкаў патрыятычнага выхавання гарманічна і ўсебакова адукаванай асобы.

Гісторыя і культура Беларусі прайшлі пакутлівы шлях. Гістарычныя і культурныя каштоўнасці гінулі ў полымі шматлікіх войнаў, што праходзілі на тэрыторыі краіны, а вялікая колькасць калекцый і збораў музеяў была вывезена ў іншыя дзяржавы. Нягледзячы на вялікія страты, Рэспубліка Беларусь і сёння мае больш за 16 тысяч помнікаў гісторыі і культуры. Сярод іх — замкі і форты, палацава-паркавыя сядзібы, мемарыяльныя комплексы, спартыўныя збудаванні, культавыя храмы, мясціны, звязаныя з гістарычнымі падзеямі і знакамітымі асобамі. Уключэнне гэтых помнікаў у зрокавы рад экскурсіі і іх вербальная прэзентацыя экскурсійным тэкстам спрыяе далучэнню навучэнцаў, студэнтаў ВНУ да пазнання гісторыі і культуры свайго народа, дапамагае зразумець іх каштоўнасць, дазваляе звярнуцца да вытокаў гістарычнай спадчыны і адчуць сувязь часоў. Менавіта экскурсійны тэкст дазваляе азнаёміцца са здабыткамі беларускага народа, стварае ўмовы для распаўсюджвання і замацавання нацыянальнай ідэі. Разам з тым увага да гісторыка-культурнай спадчыны — адна з галоўных прыкмет патрыятычнага выхавання.

Увядзенне ў практыку вучэбнага працэсу ВНУ патрыятычнага выхавання праз экскурсійныя тэксты рознай тэматыкі стварае цалкам спрыяльныя ўмовы для падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў, фарміравання сацыяльна значнай асобы і з'яўляецца адным з самых уплывовых сродкаў, які дае сапраўдную магчымасць рэалізацыі дэвіза, стаўшага ўжо крылатым: «Жыву ў Беларусі — і тым ганаруся!».

Г.В. Толкач
БГЭУ (Минск)

ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ КАК ОСНОВНОЙ КОМПОНЕНТ ИДЕОЛОГИЧЕСКОЙ РАБОТЫ

Любое государство сильно законами, общими правилами, целями, стратегией развития, определенной идеологией. Без идеологии государственное развитие представляет собой спонтанный, а иногда — и хаотичный процесс. Сегодня в условиях развития именно белорусской государственности необходимо описать систему идей, взглядов, представлений, установок о целях развития белорусского общества и конкретного человека; предложить пути и средства их достижения; определить

БДЭУ Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт. Бібліятэка.
БГЭУ Белорусский государственный экономический университет. Библиотека.
BSEU Belarus State Economic University. Library.
http://www.bseu.by elib@bseu.by